

NFT: ПРИВАТНОПРАВОВИЙ ПОГЛЯД ЧЕРЕЗ ЗВ'ЯЗОК З АВТОРСЬКИМ ПРАВОМ

Любов Майданик,

*доцент кафедри інтелектуальної власності та інформаційного права Навчально-наукового інституту права Київського національного університету імені Тараса Шевченка
ID ORCID: 0000-0002-1794-4513*

Стаття присвячена дослідженню питань невзаємозамінних токенів (NFT) як нового інструменту. Здійснюється спроба визначити правове розуміння невзаємозамінних токенів з точки зору приватного права. Обґрунтовується позиція про можливу зобов'язальну природу NFT. Досліджується можливість набуття авторських прав на твір, у зв'язку з яким NFT створено, а також виникнення права слідування. Зроблено висновок про те, що NFT не є об'єктом авторського права, однак можливе використання творів щодо NFT у розумінні авторського права.

Ключові слова: NFT, авторське право, віртуальні активи, невзаємозамінні токени

«The idea of analog as everything not-digital is in fact newer than the idea of digital» [1]

Вступ. Неочікувані виклики пандемії COVID-19 змінюють світ у всіх можливих проявах людського життя. Нині свій день більшість людей проводить онлайн із застосуванням великої кількості цифрових технологій, що безповоротно перетворює наше суспільство на суто інформаційне. Інформаційні технології та право тісно переплітаються, проте останнє не в змозі реагувати достатньо швидко на всі зміни у цій сфері. У 2021 році поряд з ідеєю правового регулювання діяльності штучного інтелекту виразно постала необхідність визначення підходів до регулювання діяльності децентралізованих систем, наприклад технології блокчейн, на основі якої працюють відомі платформи з криптоактивів — Bitcoin та Ethereum. Ідею впровадження децентралізованих систем у регулювання різних сус-

пільних відносин вперше сформував Гевін Вуд у понятті WEB3, яка у найпростішому розумінні полягає у «децентралізованій онлайн екосистемі, заснованій на блокчейн технології» [2]. Однак мета WEB3 — удосконалити сучасні підходи до регулювання відносин в Інтернеті, тобто започаткувати новий рівень. Основними характеристиками виступають такі: децентралізація технічної можливості монополно акумулювати контроль певними організаціями, як Facebook, Google, і наділити кожного користувача рівними можливостями контролю та розпоряджання, притаманним P2P (*peer-to-peer*) підходу; прозорість діяльності через публічність та незмінність дій, забезпечених блокчейн. Отже, можливість вирішувати долю певних об'єктів, у нашому розумінні в тому числі з точки зору права, згідно з цим підходом пропонується надати всім учасникам відносин. Практичним прикладом застосування цього

підходу є одна з подій у світі цифрового мистецтва, коли адміністратор мистецької онлайн-платформи з торгівлі NFT (non-fungible token) hicetnunc.huz відключив сайт, що унеможливило його використання художниками, колекціонерами та покупцями. Однак, завдяки тому, що NFT створюються на основі технології блокчейн, «власники» токенів розмістили їх на інших сайтах онлайн-платформ, оскільки технічно запис у блокчейн не можна повністю видалити. Надійність цієї технології, відсутність єдиного контролю, а також допустима анонімність сприяли появі нових віртуальних інструментів — криптоактивів. За даними аналітичного звіту CHANANALYSIS.com, Україна на 4 місці у рейтингу Global Cryptocurrency Adoption Index щодо використання криптоактивів [3]. І попит на криптоактиви в Україні має тенденцію до збільшення.

Постановка проблеми. Необхідність правового регулювання відносин у цій сфері є очевидною, стосовно чого були здійснені неодноразові спроби прийняти окремі закони, спрямовані на визначення місця криптоактивів у цивільному, податковому праві, однак жодна ініціатива так і не була реалізована у формі законодавчого акта. Комплексні доктринальні дослідження в Україні щодо правового регулювання криптоактивів з приватноправової точки зору здійснюються лише окремими українським вченими [4], чим обумовлюється актуальність та необхідність правового аналізу таких абсолютно нових явищ. У цій статті буде здійснена спроба визначити поняття і місце невзаємозамінних токенів як частини глобальної системи криптоактивів у співвідношенні з цивільним правом України, а також окреслити можливі пропозиції щодо застосування існуючих підходів у цивільному праві України, зокрема авторсько-правових, до врегулювання відносин створення та переходу прав NFT щодо об'єктів авторського права.

1. NFT: основні поняття технології

У 2021 році з'явилася нова хвиля криптоманії — NFT, застосування яких поширене у різних сферах: комп'ютерні ігри, мистецтво, нерухоме майно, громадські потреби, метавсесвіти. Невзаємозамінні токени на сьогодні можуть виконувати функцію віртуальної (цифрової) публічної заяви особи щодо певних прав відносно речей чи майна, що, на нашу думку, має схожість з афідевітом [5]. Саме тому такі токени, створені відносно об'єктів образотворчого мистецтва, часто визначають як «цифрову версію сертифіката автентичності» [6]. Практичне застосування таких токенів допомагає виразити у грошовому еквіваленті певне право і передати його іншій особі. Особливого практичного значення NFT набувають у відеоіграх, а в найближчому майбутньому в метавсесвітах [7], при переході прав на ігровий об'єкт з облікового запису одного учасника до іншого. Метавсесвіти остаточно підтверджують практичну необхідність невзаємозамінних токенів. Таке припущення пов'язане з тим, що метавсесвіт, наприклад Meta від Facebook [8], може розглядатися як цифрова реальність, що поєднує технології соціальних мереж, віртуальної реальності, доданої реальності, а також цифрової економіки, оскільки завдяки криптоактивам учасники взаємодіють між собою. Аукціонний дім Sotheby's не так давно також запустив свій метавсесвіт. Характеристиками такого середовища є децентралізованість процесів, рівність учасників, анонімність і водночас відносна публічність процесів, що забезпечується технологією блокчейн.

Явище NFT у 2021 році найбільше здобуло поширення як останній тренд у світі мистецтва, який поєднує смарт-контракти і технологію блокчейн. З технічної точки зору завдяки своїй унікальності та невзаємозамінності NFT може розглядатись як підтвердження автентичності, тому й викликає інтерес у колекціонерів. NFT гучно увійшло в

арт-ринок і проголошено новим цифровим мистецтвом. У квітні 2020 року один з найстаріших у світі аукціонних домів Christie's відкрив свій перший аукціон лише цифрового мистецтва художника Mike Winkelmann, також відомого під псевдонімом Beeple. Колекція цифрового мистецтва, що створювалася протягом останніх 13 років, була виставлена на продаж єдиним лотом [9]. Разом з тим, однозначної позиції стосовно того, що саме особи набувають при купівлі NFT, з юридичної точки зору немає, оскільки з одного боку відсутнє правове регулювання, а з іншого — недостатньо проаналізовано технічні етапи створення NFT. У зв'язку з цим постає необхідність визначення основних технічних складових процесу створення NFT.

Для початку потрібно визначитися з основними поняттями, що визначають цю технологію: DLT (distributed ledger technologies) і токен. Distributed ledger technologies — технологія перерозподіленого реєстру (бази даних), у якому інформація записується децентралізовано завдяки залученню кількох незалежних комп'ютерів, що називаються «вузлами». Саме завдяки такому принципу існує всім відомий blockchain. Вважається, що вперше повністю децентралізовану систему платежів запропонував Сатоші Накомото, який обґрунтував її необхідність тим, що «повністю peer-to-peer версія електронної готівки дозволить здійснювати онлайн-платежі прямо від однієї сторони до іншої без звернення до фінансової установи» [10]. Основними недоліками сучасної системи онлайн-платежів за посередництва фінансових установ також було визначено додаткові витрати на послуги таких установ і ризик шахрайства у зв'язку з можливістю здійснення зворотної транзакції. На найбільш загальному рівні токен у розумінні DLT — це частина коду, який діє як зашифроване відображення іншого об'єкта, і цей код може бути унікальним [11]. Токени можуть бути взаємозамінні та невзаємозамінні,

що за аналогією з аналоговим світом можна відобразити у грошах та оригіналах творів образотворчого мистецтва: в обмін на гроші можна набути будь-які товари чи послуги, а от за картину невідомого художника це зробити складніше (та й відомого теж). Bitcoin та інші криптовалюти є прикладами взаємозамінних токенів, оскільки в разі обміну певною кількістю біткоїнів сума і їхня вартість у сторін не зміниться, хоча вони й будуть «різними». А от невзаємозамінні токени вказують на їхню унікальність, тобто на нерівноцінність. Ера NFT у мистецтві розпочалася з котиків, а точніше — криптокошенят. Завдяки грі Cryptokitties, створеній на основі технології blockchain, гравець може створити своє цифрове кошеня з унікальними характеристиками, тобто незамінне. У 2017 році продаж невзаємозамінних криптокошенят на платформі Ethereum сягнув 12 млн дол., при цьому одне кошеня оцінювалося у 120 тис. доларів. Саме ця подія продемонструвала фінансові перспективи для невзаємозамінних токенів — NFT.

2. Деякі юридично важливі деталі процесу створення NFT

NFT може бути створено («mint») на безкоштовних платформах, наприклад OpenSea, для чого також треба мати криптогаманець на платформах блокчейн. У процесі спеціальної процедури треба завантажити аудіо-, відеофайл, зображення чи 3D модель. У результаті NFT присвоюється унікальний код (tokenID) та адреса блокчейн контракту, які потім є публічними і їх можна знайти на відповідних платформах, наприклад Ethereum scanner. Отже, таким чином інформація про NFT «вписується» в блокчейн і стає по суті частиною коду. Окреслені складові процесу створення NFT відображають унікальність токена і водночас питання про можливе використання об'єкта права інтелектуальної власності, а найчастіше — авторського права чи суміжних прав. Однак найголовніше, що унікальність NFT набувається не за-

вдяки оригінальності об'єкта авторського права, а внаслідок технології створення такого токена, тому новий твір не створюється. Таким чином один і той же твір може використовуватися різними особами стосовно необмеженої кількості NFT, кожен з яких буде унікальним. Тому NFT не може визнаватися окремим об'єктом авторського права, оскільки це лише мета дата, пов'язана з цифровим файлом — цифровим примірником об'єкта авторського права, при цьому посилання на яке зазвичай міститься у самому токени. Однак важливою особливістю є те, що таке посилання, яке міститься у метадаті, може бути неопублічним, тобто недоступним для третіх осіб. У такому разі, як зазначає А. Гуадамуз, використання об'єкта авторського права відбувається «за закритими дверима» [11].

3. NFT як об'єкт права

NFT з точки зору права не має достатнього дослідження, щоб можна було стверджувати про єдине розуміння цього явища та його значення з юридичної точки зору. Загалом питання віртуальних чи цифрових активів є викликом для приватного права багатьох країн світу, а не лише України. Однозначним є те, що цей інструмент останніми роками активно використовується стосовно майнових прав та речей. Це й обумовлює інтерес та необхідність подальших дискусій на науковому рівні задля формування можливого законодавчого регулювання на національному рівні.

У цьому контексті слушною видається позиція Р. А. Майданика щодо розширеного тлумачення поняття «речі» в умовах розвитку науки, технологій у взаємозв'язку з економічними процесами, оскільки суспільним потребам відповідає широке розуміння речі, що охоплює будь-які тілесні або безтілесні майнові об'єкти, стосовно яких можливе правове панування. Пропонується визнавати речами всі матеріальні об'єкти, щодо яких можуть існувати цивільні права та обов'язки, і майнові

права в тій мірі, у якій вони є складовими частинами майна [13]. Схожий підхід до розширеного тлумачення поняття «речі» підтримують С. І. Шимон [14] та К. Г. Некіт. Зокрема останній поділяє позицію про «цифрові речі» і виділяє притаманні їм ознаки: нематеріальність, стійкість та визначеність, економічна цінність, відчужуваність, виключність, обмежена можливість копіювання, можливість знищення та квазіабсолютний характер [4]. З урахуванням окреслених наукових підходів можна з обережністю припустити, що згадані ознаки можуть бути притаманні NFT, однак за умови, що він має зобов'язальний характер, а не утилітарний. Це пов'язане це з тим, що утилітарний токен не посвідчує жодних прав, а лише виконує певну корисну мету, наприклад, надає доступ до функцій інтернет-платформи. Тому NFT, створений щодо певних речей матеріального світу чи майнових прав, цілком може бути віднесений до згаданої вище категорії цифрових речей. У цьому зв'язку слушною видається класифікація NFT за критерієм функціонального призначення. Дослідники виділяють такі види NFT за цим критерієм: токени щодо активів, які посвідчують права на матеріальні та нематеріальні блага; утилітарні токени, які надають володільцям право доступу до товарів та послуг таким чином, що вони мають ексклюзивний доступ до функцій у межах платформи блокчейн; токени щодо цінних паперів, які посвідчують права, аналогічні до прав держателя цінних паперів, наприклад акції, облигації [15].

Регулювання NFT на законодавчому рівні поки що відсутнє з огляду на вузькість та недостатню дослідженість цього явища, однак перші спроби регулювання криптоактивів загалом активно здійснюються як у ЄС, так і в Україні. У проекті Регламенту ЄС про ринки криптоактивів (далі — MiCAR) [16] запропоновано визначення криптоактиву як цифрового представлення варто-

АВТОРСЬКЕ ПРАВО ТА СУМІЖНІ ПРАВА

сті або прав, який може передаватися електронним способом та зберігатися за допомогою технології перерозподіленого реєстру або схожої технології (ст. 3 параграф 1). На думку окремих учених, таке широке визначення охоплює одразу кілька видів криптоактивів: утилітарні токени, криптовалюти і токени щодо певних активів [15]. Таким чином утилітарні токени, які за своєю суттю не посвідчують жодних майнових прав, також можуть підпадати під дію MiCAR, положення якого є нормами прямої дії в кожній країні Європейського Союзу. Отже, суттєво може змінити підходи до правового регулювання криптоактивів, зокрема, криптовалют, які вже існують в окремих країнах ЄС. Наприклад, у Німеччині відповідно до Закону Про розміщення фондів, починаючи з 2 серпня 2021 року, спеціальні інвестиційні фонди відкритого типу з фіксованими інвестиційними умовами (сек. 284 (3) Закону Про розміщення фондів) матимуть право здійснювати інвестиції до 20 % активів фонду у криптоактиви. Такі інвестиції можуть бути у формі токенів, що посвідчують права на пред'явника, а також права на нерухомість або ж криптовалюти, як Bitcoin, Ethereum. В Україні найбільш широке регулювання криптоактивів запропоновано у проекті Закону України «Про віртуальні активи», який було повернуто президентом до Верховної Ради України зі своїми пропозиціями у кінці 2021 року. З огляду на зміст згаданого проекту, на нашу думку, [17] NFT зобов'язального характеру можуть у деяких випадках визнаватися забезпеченими віртуальними активами. У статті 1 згаданого проекту закону віртуальний актив визначено як нематеріальне благо, що є об'єктом цивільних прав, має вартість та виражене сукупністю даних в електронній формі. Запропоновано також положення про те, що віртуальний актив може посвідчувати майнові права, зокрема права вимоги на інші об'єкти цивільних прав. Ціка-

вим є те, що автори проекту закону виділили два види віртуальних активів: забезпечений та незабезпечений. Забезпечений віртуальний актив визначено як такий, що посвідчує майнові права, зокрема права вимоги на інші об'єкти цивільних прав, а незабезпечений — віртуальний актив, що не посвідчує жодних майнових або немайнових прав. З урахуванням цілей вказаної статті дослідження зосереджене саме на забезпечених віртуальних активах, до яких ми відносимо і NFT, оскільки невзаємозамінні токени можуть створюватися відносно речей матеріального світу, майнових прав. Так, при продажу на торгах токена щодо зображення твору образотворчого мистецтва продавець може в описі до лота передбачити умову щодо зобов'язання протягом певного періоду передати у власність оригінал твору образотворчого мистецтва. Так, у листопаді 2021 року на платформі ArtBAY було запропоновано до продажу NFT щодо зображення картини авторства української художниці Марії Примаченко «Попугай у цветах» 1994 року. У описі до лота вказано, що переможець аукціону отримає фізичний оригінал картини протягом 6 місяців після завершення аукціону. Фактично при купівлі такого токена переможець аукціону набуває право вимоги щодо речі — оригіналу твору образотворчого мистецтва. У такому разі NFT як віртуальний актив буде забезпечений майновим правом вимоги щодо речі, що також знайшло відображення у згаданому проекті закону. Разом з тим, залишаються без відповіді питання щодо відповідальності за невиконання такого зобов'язання, хоча у проекті закону «Про віртуальні активи» передбачаються правила діяльності постачальника послуг, пов'язаних з оборотом віртуальних активів (с. 9), які можуть з часом поширюватись і на мистецькі платформи, що здійснюють організацію торгів NFT. Зокрема, у статті 9 згаданого проекту закону визначено, що постачальники послуг, пов'язаних з

оборотом віртуальних активів, за запитом інших учасників ринку віртуальних активів зобов'язані надавати необхідну, доступну та достовірну інформацію про себе, правила своєї роботи, вичерпний перелік умов здійснення операцій, а також про наявні можливості захисту прав користувачів. Тому порядок урегулювання спорів щодо невиконання умов при купівлі NFT має бути встановлений самою мистецькою платформою, що, безумовно, не обмежує звернення осіб за захистом своїх прав до суду.

З урахуванням доктринальних підходів, висловлених українськими та іноземними вченими-юристами, [17] NFT можна віднести до криптоактивів (віртуальних активів), за умови посвідчення майнових прав і потенційної зобов'язальності природи.

4. NFT та авторське право

4.1. Можливість передачі майнових авторських прав на об'єкт щодо якого створений NFT. У випадку з продажем токена, забезпеченого правом вимоги стосовно передачі у власність оригіналу твору образотворчого мистецтва, додатково виникають питання щодо можливості використання зображення такого твору, тобто потенційної передачі майнових авторських прав на такий твір, а також виплати винагороди спадкоємцям художниці в межах права слідування. Неповне розуміння ролі NFT стосовно прав інтелектуальної власності іноді призводить до того, що покупці розраховують набути більший обсяг прав, ніж дозволено законодавством. У листопаді 2021 року Spice DAO придбав на аукціоні за 2,6 млн євро книгу з розкадровками невідзнятого фільму «Дюна» чилійського режисера Алехандро Ходоровскі, розраховуючи у майбутньому екранізувати цей твір у формі анімаційного фільму [19]. У книзі містяться діалоги, детальний опис персонажів, приклади дизайну костюмів для нереалізованої екранізації режисера 1975 року. Однак здійснення екранізації твору можливе

лише у випадку наявності спеціального дозволу від суб'єкта такого майнового права на умовах передбачених окремим договором, зокрема кіностудії Legendary Entertainment. Тому набуття права власності на річ, у якій втілено об'єкт авторського права не має наслідком набуття будь-яких прав інтелектуальної власності на нього. Правова логіка цієї визнаної концепції авторського права може бути застосована і до відносин, що виникають при купівлі NFT створеного щодо твору.

За загальним правилом, встановленим статтею 1107 ЦК України, статтею 33 Закону України «Про авторське право і суміжні права», майнові авторські права можуть передаватися лише на підставі письмового договору з визначенням усіх істотних умов. Разом з тим, мистецькі платформи у своїх правилах використання іноді передбачають умову про передання майнових авторських прав шляхом надання згоди покупцем і проставляння галочки у відповідній графі. У такому разі важливо проаналізувати відповідність подібного правочину всім необхідним вимогам, що встановлені законодавством для договору про розпорядження майновими правами на твір: істотні умови, форма договору. Так, до істотних умов ліцензійного договору належать способи використання, розміру і порядку виплати винагороди, територія, строк дії договору. Лише за умови досягнення згоди щодо всіх істотних умов такий договір вважається укладеним. Навіть, якщо припустити, що такі умови будуть передбачені в описі самого токена (фактично вписані у метадані) чи в його опис як лота на торгах, то виникає питання щодо точної ідентифікації сторін та форми укладення такого договору. Оскільки для чинності договорів щодо розпорядження правами інтелектуальної власності необхідне дотримання письмової форми, то проставляння галочки у відповідній графі навряд відповідає такій вимозі. Хоча статті 205, 207 ЦК України перед-

АВТОРСЬКЕ ПРАВО ТА СУМІЖНІ ПРАВА

бачають, що правочин може вчинитися у письмовій (електронній) формі, однак він повинен бути зафіксований в одному чи кількох документах (у тому числі електронних) і підписаний сторонами. Щодо акцептування сторонами такого договору в електронній формі шляхом підпису, то положення статей 5 та 6 Закону України «Про електронні документи та електронний документообіг» визначають, що для ідентифікації використовується електронний підпис, який є обов'язковим реквізитом електронного документа. Тому з урахуванням вищезгаданих законодавчих положень такі дії не можуть розглядатись як укладання договору з точки зору авторського права. Отже, придбання NFT не передбачає набуття прав інтелектуальної власності, а потребує укладання окремого договору в письмовій (електронній) формі.

4.2. Правомірність створення NFT щодо об'єкту авторського права без дозволу. У випадку створення NFT щодо об'єктів авторського права з метою подальшого продажу виникає питання — чи становлять такі дії використання у розумінні законодавства України? Якщо припустити, що використання об'єктів авторського права у такому випадку є, тоді у користувача виникає обов'язок щодо отримання дозволу, інакше такі дії можуть вважатись неправомірними та становити правопорушення з точки зору авторського права. Будь-яке використання об'єктів авторського права можливе лише з дозволу правоволодільця або на підставі прямої вказівки у законі (випадки вільного використання, наприклад), тому на використання зображення в цифровій формі для створення NFT не суб'єктом такого права потрібен окремий дозвіл. Однак, однозначно стверджувати про порушення майнових авторських прав можна лише за умови, що використання таки відбулося. З цього приводу однозначної позиції немає, що обумовлено в тому числі відсутністю судової практики. Окремі до-

слідники не вважають порушенням авторських прав створення NFT стосовно об'єктів авторського права без встановлення посилання («link») на цифрову копію твору, визнаючи це публічним сповіщенням, доведенням до загального відома (*communication to the public*), зокрема, у розумінні права ЄС та Великої Британії [11]. Разом з тим, комерційна мета, задля якої здійснюється таке посилання, та заздалегідь відома неправомірність використання можуть опосередковано вказувати на неправомірний характер такого використання. Особливо з урахуванням рішення Суду ЄС у справі *GS Media BV v Sanoma Media Netherlands BV and Others*, у якій суд обґрунтував додаткові критерії для визнання неправомірним використання шляхом посилання на об'єкти авторського права, зокрема отримання прибутку [20]. Слід зауважити, що питання співвідношення такої правомочності, визначеної у праві ЄС як «*communication to the public*», із правомочностями правоволодільця за правом України, зокрема правом на публічне сповіщення, правом на доведення до загального відома, не вирішене до кінця ні у правовій науці, ні на законодавчому рівні. Складнощі в розуміння додало визначення статті 174 Угоди про асоціацію між Україною та ЄС, де поняття «*communication to the public*» в англійському варіанті отримало переклад в офіційній українській Угоді про асоціацію між Україною та ЄС як «право на оприлюднення», що зовсім не відповідає правовій суті цього багаторівневого права. Однак, це питання не може бути розкрито в межах цієї статті і потребує окремої уваги з точки зору міжнародних угод, права Євросоюзу, судової практики Суду ЄС та українського авторського права.

З урахуванням зазначеного, для використання зображень щодо NFT потрібен окремий дозвіл на таке використання від правоволодільця. Окрім того, навіть за наявності ліцензійного договору щодо використання об'єкта авторського

права певними способами, однак без охоплення використання щодо NFT, може бути розцінене як неправомірне з урахуванням положень ч. 8 статті 33 Закону України «Про авторське право і суміжні права». У листопаді 2021 року відомий режисер і сценарист Квентін Тарантіно оголосив про продаж NFT щодо зображень рукопису його сценарію до кінофільму «Кримінальне чтиво», після чого кінокомпанія Miramax як правоволоділець прав на фільм подала позов до режисера про порушення, зокрема, її майнових авторських прав. Попри наявність договору між кінокомпанією та режисером щодо майнових авторських прав на сценарій, за яким останній залишає за собою право на опублікування, використання для інтерактивних ігор та виконання наживо, Miramax вважає використання зображень сценарію щодо NFT такими, що не охоплюється договором [21]. З практичної точки зору у випадку неправомірного використання об'єкта авторського права у NFT правоволоділець може звернутися із запитом до мистецької платформи, на якій відображається зображення чи аудіофайл із проханням заблокувати до нього доступ, оскільки повне видалення NFT неможливе з урахуванням технології блокчейн. Найбільш сприятливим варіантом для правоволодільца є ситуація, коли в умовах/правилах використання платформи передбачено чіткий порядок дотримання та захисту прав інтелектуальної власності. Припускаємо, що більшість спорів щодо прав інтелектуальної власності на мистецьких платформах вирішуватиметься в межах їх умов використання без звернення до суду. Однак, у разі порушення прав інтелектуальної власності на аудіовізуальні твори, музичні твори чи фонограми додатково може застосовуватися порядок припинення порушень авторського права і (або) суміжних прав з використанням мережі Інтернет, що передбачено статтею 52-1 Закону України «Про авторське право і суміжні права». Попри суттєві недоліки цього позасудового способу за-

хисту авторських прав, він може унеможливити доступ до об'єкта авторського права чи суміжних прав на відповідній платформі.

4.3. Право слідування та NFT. Законодавство України встановлює право слідування як майнове право автора чи його спадкоємців протягом строку охорони авторського права на 5 % ціни продажу оригіналу твору образотворчого мистецтва через аукціон, галерею, салон, крамницю тощо, що йде за першим його продажем, здійсненим автором твору. Регулювання цього права здійснюється ст. 448 ЦК України, ст. 27 Закону України «Про авторське право і суміжні права», ст. 12 Закону України «Про ефективне управління майновими правами правовласників у сфері авторського права і (або) суміжних прав, а також ст. 190 Угоди про асоціацію між Україною та ЄС. Збір і виплату винагороди за таке право здійснює виключно організація колективного управління майновими авторськими правами, оскільки управління таким правом законодавство України відносить до обов'язкового колективного управління. Отже, чи виникає у продавця обов'язок сплатити винагороду з продажу оригіналу твору образотворчого мистецтва організації колективного управління, яке слідує за продажем забезпеченого NFT? Зазвичай платформи, які надають послуги з продажу NFT у сфері мистецтва, є посередниками, отже можуть підпадати під визначення «аукціонів... будь-яких торговців художніми творами». Стаття 190 Угоди про асоціацію між Україною та ЄС передбачає, що право слідування застосовується до всіх перепродажів із залученням продавців, покупців або посередників фахівців мистецького ринку, таких як аукціони, художні галереї та загалом будь-яких торговців художніми творами.

З урахуванням проведеної характеристики та аналізу технічних і юридичних складових можна дійти таких висновків щодо поняття та сутності NFT з приватноправової точки зору:

1. NFT можна віднести до криптоактивів (віртуальних активів), за умови посвідчення майнових прав і потенційної зобов'язальної природи.
2. NFT може бути забезпечений майновим правом вимоги, наприклад щодо передачі речі у власність, у тому числі оригіналу твору образотворчого мистецтва, зображення якого використовується щодо такого NFT.
3. NFT не є окремим об'єктом авторського права, оскільки з технічної точки зору це лише метадата пов'язана з цифровим файлом — цифровим примірником об'єкта авторського права чи суміжних прав. Разом з тим, перспективи використання цього інструменту у якості криптоактиву є, про що свідчить динаміка зацікавленості у практичному застосуванні великими компаніями.
4. Використання об'єкта авторського права щодо NFT може бути здійснене правомірно лише з дозволу правоволодільца. Використання об'єкта авторського права щодо NFT може бути визнане неправомірним за певних умов, тому потребує окремого дозволу від правоволодільца.
5. У разі продажу NFT не відбувається передача майнових авторських прав з огляду на аргументи, викладені вище.
6. У разі продажу NFT щодо твору через інтернет платформу — посередника, в умовах якого передбачено обов'язок продавця передати у власність оригінал такого твору образотворчого мистецтва покупцю, виникає право слідування та кореспондуючий обов'язок продавця щодо сплати відрахувань автору чи його спадкоємцю через акредитовану організацію колективного управління. ●

Список використаних джерел / List of references

1. Sterne J., "Analog" in B. Peters (ed), *Digital Keywords: A Vocabulary of Information, Society & Culture* (2016) 297 p.
2. Edelman G. *The Father of Web3 Wants You to Trust Less WIRED*. URL: <https://www.wired.com/story/web3-gavin-wood-interview/> (дата звернення: 02.02.2021).
3. *The 2021 Global Crypto Adoption Index: Worldwide Adoption Jumps Over 880% With P2P Platforms Driving Cryptocurrency Usage in Emerging Markets*. URL: <https://blog.chainalysis.com/reports/2021-global-crypto-adoption-index/> (дата звернення: 02.02.2021).
4. Некім К. Г. *Право приватної власності в інформаційному суспільстві: теорія і практика: монографія*. Одеса: Гельветика, 2021. 554 с.
5. *Legal Information Institute*. URL: <https://www.law.cornell.edu/wex/affidavit> (дата звернення: 02.02.2021).
6. Подоляк А. *Що таке NFT-токени і навіщо вони митцям?* URL: <https://aequo.ua/analytics/sho-take-nft-tokeni-i-navisho-voni-mitcyam> (дата звернення: 02.02.2021).
7. *Why NFTs Are The Keys To Accessing The Metaverse*. URL: <https://www.binance.com/en/blog/nft/why-nfts-are-the-keys-to-accessing-the-metaverse-421499824684903085> (дата звернення: 02.02.2021).
8. Шевченко Л. *Рассказываем, как Марк Цукерберг создает альтернативу реальности*. URL: <https://tech.liga.net/technology/article/metavselennaya-meta>

- rasskazyvaet-kak-tsukerberg-sozdaet-alternativu-realnosti* (дата звернення: 2.02.2021).
9. Beeple's opus. URL: <https://www.christies.com/features/Monumental-collage-by-Beeple-is-first-purely-digital-artwork-NFT-to-come-to-auction-11510-7.aspx>. (дата звернення: 2.02.2021).
  10. Satoshi Nakamoto Bitcoin: A Peer-to-Peer Electronic Cash System Bitcoin: A Peer-to-Peer Electronic Cash System. URL: <https://bitcoin.org/bitcoin.pdf>. (дата звернення: 2.02.2021).
  11. Guadamuz A., *Journal of Intellectual Property Law & Practice*, Volume 16, Issue 12, December 2021, Pages 1367–1385, <https://doi.org/10.1093/jiplp/jpab152>. (дата звернення: 2.02.2021).
  12. Sales hit 12 million cryptokitties is predicted as ethereums killer apps. URL: https://medium.com/@socialmedia_63108/sales-hit-12-million-cryptokitties-is-predicted-as-ethereums-killer-app-2ebd40e520c0. (дата звернення: 2.02.2021).
  13. Майданик Р. А. Переосмислення поняття і класифікації речей в умовах рекодифікації. Проблеми цивільного права та процесу : тези доповідей учасників науково-практичної конференції, присвяченої 96-й річниці від дня народження О. А. Пушкіна (Харків, 21 травня 2021 року). Харків : ХНУВС, 2021. С. 56–63.
  14. Шимон С. І. Теорія майнових прав як об'єктів цивільних правовідносин. Київ : Юрінком Інтер, 2014, 664 с.
  15. Bernardino D. et al., NFT — Legal Token Classification (July 22, 2021). *EU Blockchain Observatory and Forum NFT Reports* <https://ssrn.com/abstract=3891872> 3 (дата звернення: 25.01.2021).
  16. Proposal for a REGULATION OF THE EUROPEAN PARLIAMENT AND OF THE COUNCIL on Markets in Crypto-assets, and amending Directive (EU) 2019/1937.
  17. Про віртуальні активи : проект Закону України № 3637 від 11.06.2020. URL: http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=69110 (дата звернення: 25.01.2021).
  18. Некіт К. Г. Право приватної власності в інформаційному суспільстві: цивілістична теорія і практика реалізації : автореф. дис.... д-ра юрид. наук: 12.00.03. Одеса, 2021. 44 с.
  19. Лейзаренко Д. TJournal. Криптоинвесторы купили за \$3 млн книгу с раскадровками неснятой «Дюны» и решили, что получили права на её экранизацию. URL: <https://tjournal.ru/internet/514014-kriptoinvestory-kupili-za-3-mln-knigu-s-raskadrovkami-nesnyatoy-dyuny-i-reshili-cto-poluchili-prava-na-ee-ekranizaciyu?fbclid=IwAR1jtywxZfQCFGwUonF7DRVP9509COhY2Ir22RxXY3jxZLtljRBuSJudeaTo> (дата звернення: 25.01.2021).
  20. Рішення Європейського суду справедливості по справі GS Media BV v Sanoma Media Netherlands BV and Others (Case C-160/15ECLI:EU:C:2016:644).
  21. Raustiala K., Sprigman Ch. Guest Column: Tarantino vs. Miramax — Behind the NFT 'Pulp Fiction' Case, and Who Holds the Advantage. *Hollywoodreporter*. URL: <https://www.hollywoodreporter.com/business/digital/tarantino-miramax-pulp-fiction-nft-1235052378/> (дата звернення: 25.01.2021).
1. Sterne J., "Analog" in B. Peters (ed), *Digital Keywords: A Vocabulary of Information, Society & Culture* (2016) 297 p.
  2. Edelman G. The Father of Web3 Wants You to Trust Less WIREd. URL: <https://www.wired.com/story/web3-gavin-wood-interview/> (дата звернення: 02.02.2021).
  3. The 2021 Global Crypto Adoption Index: Worldwide Adoption Jumps Over 880% With P2P Platforms Driving Cryptocurrency Usage in Emerging Markets.

- URL: <https://blog.chainalysis.com/reports/2021-global-crypto-adoption-index/> (data zvernennia: 02.02.2021).
4. Nekit K. H. *Pravo pryvatnoi vlasnosti v informatsiinomu suspilstvi: teoriia i praktyka: monohrafiia*. Odesa: Helvetyka, 2021. 554 s.
  5. Legal Information Institute. URL: <https://www.law.cornell.edu/wex/affidavit> (data zvernennia: 02.02.2021).
  6. Podoliak A. *Shcho take NFT-tokeny i navishcho vony myttsiam?* URL: <https://aequo.ua/analytics/sho-take-nft-tokeni-i-navisho-voni-mitcyam> (data zvernennia: 02.02.2021).
  7. *Why NFTs Are The Keys To Accessing The Metaverse*. URL: <https://www.binance.com/en/blog/nft/why-nfts-are-the-keys-to-accessing-the-metaverse-421499824684903085> (data zvernennia: 02.02.2021).
  8. Shevchenko L. *Rasskazываем, kak Mark Tsukerberh sozdaet alternatyvu realnosti*. URL: <https://tech.liga.net/technology/article/metauseleonnaya-meta-rasskazываем-kak-tsukerberg-sozdaet-alternativu-realnosti> (data zvernennia: 2.02.2021).
  9. *Beeple's opus*. URL: <https://www.christies.com/features/Monumental-collage-by-Beeple-is-first-purely-digital-artwork-NFT-to-come-to-auction-11510-7.aspx> (data zvernennia: 2.02.2021).
  10. Satoshi Nakamoto *Bitcoin: A Peer-to-Peer Electronic Cash System*. URL: <https://bitcoin.org/bitcoin.pdf>. (data zvernennia: 2.02.2021).
  11. Guadamuz A., *Journal of Intellectual Property Law & Practice, Volume 16, Issue 12, December 2021, Pages 1367–1385*, <https://doi.org/10.1093/jiplp/jpab152>. (data zvernennia: 2.02.2021).
  12. *Sales hit 12 million cryptokitties is predicted as ethereums killer apps*. URL: https://medium.com/@socialmedia_63108/sales-hit-12-million-cryptokitties-is-predicted-as-ethereums-killer-app-2ebd40e520c0. (data zvernennia: 2.02.2021).
  13. Maidanyk R. A. *Pereosmyslennia poniattia i klasyfikatsii rechei v umovakh rekodyfikatsii. Problemy tsyvilnoho prava ta protsesu : tezy dopovidei uchasnykiv naukovo-praktychnoi konferentsii, prysviachenoj 96-y richnytsi vid dnia narodzhennia O. A. Pushkina (Kharkiv, 21 travnia 2021 roku)*. Kharkiv : KhNUVS, 2021. S. 56–63.
  14. Shymon S. I. *Teoriia mainovykh prav yak obektiv tsyvilnykh pravovidnosyn*. Kyiv : Yurinkom Inter, 2014, 664 s.
  15. Bernardino D. et al., *NFT — Legal Token Classification (July 22, 2021)*. EU Blockchain Observatory and Forum NFT Reports <https://ssrn.com/abstract=3891872> 3 (data zvernennia: 25.01.2021).
  16. *Proposal for a REGULATION OF THE EUROPEAN PARLIAMENT AND OF THE COUNCIL on Markets in Crypto-assets, and amending Directive (EU) 2019/1937*.
  17. *Pro virtualni aktyvy : proiekt Zakonu Ukrainy № 3637 vid 11.06.2020*. URL: http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=69110 (data zvernennia: 25.01.2021).
  18. Nekit K. H. *Pravo pryvatnoi vlasnosti v informatsiinomu suspilstvi: tsyvilistychna teoriia i praktyka realizatsii : avtoref. dys.... d-ra yuryd. nauk: 12.00.03*. Odesa, 2021. 44 s.
  19. Leizarenko D. *TJournal. Kryptoynvestory kupyly za \$3 mln knyhu s raskadrovkami nesniatoi «Diunь» y reshly, chto poluchyly prava na ee ekranizatsiyu*. URL: <https://tjournal.ru/internet/514014-kriptoinvestory-kupily-za-3-mln-knigu-s-raskadrovkami-nesnyatoy-dyuny-i-reshili-chto-poluchili-prava-na-ee-ekranizatsiyu?fbclid=IwAR1jtywxZfQCFGwUonF7DRVP9509COhY2Ir22RxXY3jxZLtjRBUStJudeaTo> (data zvernennia: 25.01.2021).
  20. *Rishennia Yevropeiskoho sudu spravedlyvosti po spravi GS Media BV v Sanoma Media Netherlands BV and Others (Case C-160/15ECLI:EU:C:2016:644)*.

21. Raustiala K., Sprigman Ch. Guest Column: Tarantino vs. Miramax — Behind the NFT Pulp Fiction Case, and Who Holds the Advantage. *Hollywoodreporter*. URL: <https://www.hollywoodreporter.com/business/digital/tarantino-miramax-pulp-fiction-nft-1235052378/> (data zvernennia: 25.01.2021).

Надійшла до редакції 24.01.2022 року

Maidanyk L. NFT: a private law view through the link with copyright.

This article is devoted to the study of non-fungible tokens (NFT) as a new tool, which due to its technical features is unique and unrepeatable and has recently been widely used by art collectors. This article attempts to define the legal understanding of non-fungible tokens from the perspective of civil law, as well as copyrights. In order to achieve this goal, the article identifies the main legally important components of the NFT creation process, which not least determine the place in the system of objects of law. This article defines certain approaches to the understanding of virtual (digital) property in relation to the category of crypto-asset (virtual asset) under Ukrainian law, as a result of which the position about the possibility of attributing NFT for certain conditions is substantiated. The position about the possible obligatory nature of NFT is substantiated. The possibility of obtaining copyright on the work in connection with which NFT is created, as well as the emergence of resale right is analysed.

It is concluded that NFT is not a work, and is not the result of acquiring intellectual property rights, but can only certify property rights. NFT can be secured by a property right of claim, for example concerning the transfer of a property, including the original work of art, the image of which is used for such NFT. NFT is not a separate copyright object, as technically, it is only a metadata associated with a digital file — a digital copy of a copyright or related rights object. The use of the copyrighted work on NFT can be lawfully executed only with the permission of the copyright holder. The use of the NFT copyright may be deemed unlawful under certain conditions, which requires separate permission from the copyright holder.

Keywords: NFT, copyright, virtual assets, nonfungible tokens.